

5. Merino-Campos C. The Impact of Artificial Intelligence on Personalized Learning in Higher Education: A Systematic Review // Trends in Higher Education. 2025. Vol. 4, No. 2. Art. 17. <https://doi.org/10.3390/higheredu4020017>

Пархоменко Ігор Романович, Кузнецов Кирило Дмитрович
Національний технічний університет НТУ «ХП»

Науковий керівник – канд. техн. наук, доц. Журило Д.Ю.

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ ТА МАНІФЕСТ DIGITAL HUMANITIES

Незважаючи на значний розвиток комп'ютерної техніки на сьогодні не існує однозначної певної відповіді на запитання: що є цифрові гуманітарні науки, що за їх допомогою можна отримати і на що розраховувати? Чи цифрові технології є поширенням інструментарію науки чи змінюють сам характер пізнання? Наскільки релевантними є результати використання різноманітних цифрових методів? Загально відомо, що отримана, наприклад, за допомогою нейромереж або Вікіпедії інформація буває не лише сумнівною, а й хибною в аспекті її значущості. Який же вихід? Як повинна розвиватись цифрова гуманітаристика (Digital Humanities)?

Можна згадати, що ще в 2010 р. в Парижі практиками та експертами в відповідній галузі було прийняте маніфест Digital Humanities (цифрових гуманітарних наук) [1]. Він визначав розвиток новітньої галузі науки і в ньому визначалося багато цікавого. Наприклад, визначалося, що «цифрова революція» сучасного суспільства видозмінює і ставить під питання традиційні форми і створення форми знання, що цифрові методи дослідження мають значення для всіх гуманітарних наук, що Digital Humanities розвиваються не з «чистого листа». Навпаки, вони опираються на всі наукові парадигми, знання та навички, накопичені кожним із відповідних наук, використовуючи найрізноманітніші інструменти та перспективи, що відкрилися завдяки цифровим технологіям в тому числі і в галузі гуманітарних наук.

Ще в 2010 р було визначено, що за минулі півроку були проведені численні експерименти в галузі цифрових гуманітарних наук. Було сформовано центри Digital Humanities, які стали центрами розвитку окремих методів у галузі Digital Humanities. Але було зрозуміло, що використання цифрових та інформаційних методів потребувало значущих технічних і, відповідно, фінансових вкладень, і що ці вкладення сприяли розвитку колективних досліджень, що вже існували ряд перевірених методик, але вони ще не були загальнодоступними;

Вже існували різні співтовариства, які виникли на основі загального інтересу до досвіду, інструментів та різних міждисциплінарних об'єктів (кодування текстових джерел, географічні інформаційні системи, лексікометрія, оцифрування культурного, наукового та технічного спадщини, картографія «всесвітньої павутини», видобуток даних (data mining), 3D-технології, технології усної мови, цифрове та мультимедійне мистецтво та література та інш.), завдяки чому ці спільноти зближуються, формуючи сферу Digital Humanities.

Представники форуму Digital Humanities призивали до формування багатомовного і міждисциплінарного колектив відкритого та загальнодоступного співтовариства для спільної практичної діяльності, у якого не було кордонів. Метою Digital Humanities було підвищення якості досліджень в гуманітарних дисциплінах, збагачення суспільних знань і культурної спадщини, в тому числі і за межами строго наукової сфери, а з метою розвитку прогресу пізнання, планувалось до включення цифрової культури у визначення загальної культури XXI століття.

Практики та експерти пропонували до відкриття вільного доступу до даних і метаданих, які повинні документуватися і бути інтероперабельними як на технічному, так і на концептуальному рівні. Планувалось підтримувати поширення, взаємообмін і вільну модифікацію методів, програмного забезпечення, форматів і результатів досліджень, до

створення кіберінфраструктур, які будуть швидко адаптуватися і відповідати реальним потребам. Ці інфраструктури повинні будуватись на періодичній основі та спиратися на методи та підходи, які зарекомендують себе в рамках дослідницьких спільнот.

Учасники Паризького форуму закликали включити курси з Digital Humanities в навчальні програми з гуманітарних і громадських спеціальностей, літератури та мистецтва, до створення самостійної спеціальності з Digital Humanities та розвитку програм відповідного професійного навчання. Пропонувалось побудувати систему суспільної експертизи, яка б спиралась на єдину термінологію та засновувалась на роботі всіх учасників спільноти. Ця громадська експертиза мала стати загальним надбанням, служити науковому прогресу, та сприяти професійному зростанню в усіх галузях.

Учасники Паризького форуму виказали готовність брати участь у відборі та розповсюдженні кращих методик і продуктів, спрямованих на вирішення певних дисциплінарних та міждисциплінарних завдань, здатних до еволюції і заснованих на дискусії та подальшому консенсусі в рамках відповідних співтовариств. Відкритість, що лежить в основі Digital Humanities, забезпечить прагматичний підхід до протоколів і перспектив, що дає право на співіснування різним конкуруючим методам, що сприяє збагаченню теорії та практики.

За 15 років, які минули з часу Паризького форуму, одним з міжнародних лідерів застосування цифрових технологій у мистецтві, гуманітарних та соціальних науках став міждисциплінарний дослідницький центр Кембриджського університету [2], у Каліфорнійському університеті функціонують 6 ключових центрів та інститутів підтримки Digital Humanities, відомим центром є факультет мистецтв і гуманітарних наук (Faculty of Arts & Humanities) у Королівському коледжі в Лондоні (King's College London) [3].

Стрімкий розвиток цифрової гуманітаристики супроводжується появою численних науково-освітніх структур в різних країнах, які будуть з'являтися і далі. Задача України приєднатись до лідерів цифрової гуманітаристики.

Список використаних джерел

1. OpenEdition vous propose de citer ce billet de la manière suivante : Marin Dacos (26 mars 2011). Манифест Digital Humanities. THATCamp Paris. Consulté le 17 octobre 2025 à l'adresse <https://doi.org/10.58079/uo25>
2. Cambridge Digital Humanities. URL: <https://www.cdh.cam.ac.uk> (accessed date: 20.10.2025).
3. King's College London. URL: <https://www.kcl.ac.uk> (accessed date: 20.10.2025).

Ратушна Валерія Валеріївна
Херсонська державна морська академія

Науковий керівник – доктор пед. наук, проф. Нагрибельна І.А.

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ

Вступ. Стрімке поширення технологій штучного інтелекту суттєво впливає на всі сфери життєдіяльності, зокрема на сучасний освітній процес. Застосування штучного інтелекту в освіті зумовлює зміни в методології викладання, використання сучасних електронних ресурсів та модернізації системи освіти, що сприяє підвищенню ефективності, доступності та адаптації для кожного здобувача освіти. Таким чином, штучний інтелект сприяє швидкому аналізу даних, знаходженню індивідуальних підходів до кожного та покращенню успішності здобувачів освіти.

Метою даної роботи є вивчення впливу штучного інтелекту на трансформацію освітньої сфери та оцінки ефективності використання інструментів для підвищення якості навчання.